

ANTHONY BURGESS

ŠEK
SPY
RAS

BIOGRAFIJA

Sofoklis

ANTHONY BURGESS

Šekspyras

Iš anglų kalbos vertė

Gražvydas Kirvaitis

Sofoklis

VILNIUS, 2015

Alla mia cara moglie¹
...O meraviglioso mondo nuovo
Che hai di questa gente...
LA TEMPESTA²

1. Mano brangiai žmonai. (*It.*) (Čia ir toliau vertėjo pastabos)
2. Koks puikus naujas pasaulis su šitokiais žmonėmis... (*It.*) „Audra“.

Pratarmė

Tai ne knyga apie Šekspyro pjeses ir eiles. Tai tik dar vienas bandymas – n-tasis – išdėstyti svarbiausius faktus apie gyvenimą ir visuomenę, iš kur radosi šios eilės ir pjesės. Aptardamas turinį ar formą to, ką Šekspyras ir kiti parašė, neketinu leistis į literatūros istoriją ar literatūros kritiką; tai darau todėl, kad minimi šioje knygoje žmonės yra profesionalūs rašytojai ir tai, ką jie bandė nuveikti savo kūryboje, dažnai glaudžiai siejasi su jų gyvenimu. Būtent gyvenimas labiausiai man rūpi ir ypač vienas konkretus gyvenimas. Kadangi medžiagos Šekspyro biografijai taip maža, žinau, kad įprasta pridėti jai svorio tuo, ką dr. Džonsonas³ būtų pavadinęs pompastiškomis liaupsėmis, bet mums visiems nusibodo raginimas gėrėtis, kaip meistriškai Šekspyras vartoja balsius ir kelia mintį iš eilutės į eilutę, arba aikčioti dėl jo filosofijos šiuolaikiškumo ar gilaus žmogaus širdies pažinimo. Visai kas kita – tikra kritika, tačiau ji tapo perdėm specializuota, ir, aišku, šitokioje knygoje jai ne vieta.

Noriu čia pasakyti štai ką: kiekvienas Šekspyro mėgėjas kad ir kada būtų gyvenęs, turi teisę nusitapyti savąjį šio žmogaus

3. Dr. Džonsonas (Samuel Johnson, 1709–1784) – žymus anglų leksikografas.

portretą. Stinga tinkamų dažų, stinga teptukų, ir žinai, kad galų gale paveikslas išeis lopiniuotas ir menkavertis, bet čia man padeda tikri paveikslai. Arba, kitaip tariant, mano užduotis – padėti tiems paveikslams.

Jau esu parašęs du beletristinius kūrinius apie Šekspyrą – gan skubotai sukurptą romaną 1964 metais švęstų keturišimtųjų gimimo metinių proga ir scenarijų ilgesniam nei senovinis epas Holivudo filmui apie jo gyvenimą. Abiejuose šiuose darbuose nemaža patikrintų faktų, bet nemaža ir spėliojimų, taip pat prasimanymų, neturinčių nė mažiausio pagrindo. O šitoje knygoje yra prielaidų, uoliai ir nedrąsiai įvedamų tokiomis frazėmis kaip „Galimas daiktas, kad...“ arba „Tikriausiai maždaug šiuo metu...“, bet joje vengiama prasimanymų. Tiesa, yra skyrius, kur mėginama atkurti pirmąjį „Hamleto“ spektaklį, ir čia aš nutildžiau plerpiančias atsargumo fanfaras. Užuo sakęs, kad aktorius Raisas turbūt ar galbūt velsietis, aš teigiū, kad jis tikrai toks buvo ir netgi priskiriu jam vaidmenis – Fluelino ir sero Hju Evanso. Skaitytojas atpažins beletristo ranką ir, viliuosi, atleis man. Visus kitus teiginius kituose skyriuose galima laikyti teisingais.

Viename straipsnyje kadaise rašiau, kad jeigu būtų galima pasirinkti vieną iš dviejų atradimų – nežinomą Šekspyro pjesę ar Vilio skalbinių sąrašą, mes visi galvotrūkčiais pultume rautis nešvariuose baltiniuose. Tai, kad Šekspyro figūrą vis gaubia ūkai, o jo bičiulis Benas Džonsonas⁴ aiškus kaip varpo garsas ir šiek tiek skardesnis, yra viena iš priežasčių, dėl kurių mes nesiliaujame jo persekiojė. Kiekvienas biografas ilgisi kokio nors

4. Benas Džonsonas (Ben Jonson, 1573–1637) – anglų dramaturgas.

naujo tikrovės ženkle – piršto nago, atsilupusio 1598 metų gegužės 7 dieną, arba baisios slogos per Jokūbui I suvaidintą spektaklį – tačiau šie ženklai niekaip neišsikūnija. Sonetuose turime atvertą Šekspyro širdį, bet jie tik įrodo, kad jis įsimylėjo ir atsimylėjo, kas pasitaiko kiekvienam. O mums reikia laiškų, gydytojų receptų ir kasdienio gyvenimo smulkmenų, iš kurių susideda žmogus. Tiesiog siutas ima, kad Šekspyras mums neduoda nieko, tuo tarpu Benas griaute griaunasi ant mūsų su savo milžinišku pilvu ir granito veidu. Tiktai iš nerimtų apkalbų, sklindančių seniau ir dabar Vorikšyre, gali sužinoti, ar greitai Vilis pasigerdavo ir kiek kartų jis buvo susigriebęs triperį. Bet apkalbos reiškia dėmesį, netgi meilę, todėl smagu matyti Šekspyra kartais išskylančią kaip gyvą liaudies dvasią išviečių freskose ir aludžių anekdotuose. Deja, šioje knygoje tokiems dalykams ne vieta. Ji, nepaisant visų savo trūkumų, yra pernelyg rimta.

A. B.

Malta, 1970

Prologas

Karalienė Elžbieta I užėmė Anglijos sostą 1558 metais, būdama dvidešimt penkerių – šešeri metai prieš gimstant žmogui, kurį laikome jos didžiausiu pavaldiniu. Ji buvo Henriko VIII ir Anos Bulin duktė. Henriko ryžtas vesti tą jauną moterį buvo karališkų skyrybų ir tautinės protestantų bažnyčios įkūrimo Anglijoje priežastis. Anglų ir užsienio katalikų požiūriu, Elžbieta neturėjo teisės į sostą: ji buvo pavainikė. Vis dėlto jos pretenzijas palaikė pats Ispanijos karalius (netrukus tapęs jos didžiausiu priešū), mat alternatyva protestantei Elžbietai buvo katalikė Marija, Škotijos karalienė, o Marija buvo ištekėjusi už Prancūzijos dofino¹. Konkurencija tarp dviejų didžiųjų katalikiškųjų valstybių, Prancūzijos ir Ispanijos, leido protestantų Anglijai išsilaikyti iki dofino mirties. Kai tuomet Ispanijai atsileido rankos kontrreformacijos vardu pajungti Angliją, Anglija nebesidavė pajungiamai, tačiau savo galią turėjo įrodyti ilga ir atkaklia kova.

Jaunosios Elžbietos laikų Anglijai trūko pinigų, laivų ir karių. Šalis buvo per daug neturtinga, kad galėtų apsiginti nuo išorės priešų, o ir vidaus priešus – daugiausia tuos, kurie manė,

1. Dofinas – karaliaus sosto įpėdinių titulas Prancūzijoje.

kad jos protestantizmas siekia pernelyg toli, ir tuos, kurie manė, kad jis siekia nepakankamai toli – nelengva buvo prispausti; tikras despotizmas su didžiuliu biurokratiniu aparatu ir slaptąja policija būtų per brangiai atsiėjęs kraštui, kurio visos pajamos neviršijo pusės milijono svarų. Norėdama nugalėti – išsaugoti taiką namie ir neįsileisti užpuolikų – Elžbieta galėjo tai padaryti tik panaudodama tokias asmens savybes kaip gudrumas, žavesys, tariamas nuolaidumas ir tikra jėga. Ji turėjo vyro protą ir moters apsukrumą.

Ji buvo intelektualė, lingvistė, teologė, muzikė, poetė, labai mėgo pjeses ir vaidinimus, medžioklę ir šokius. Buvo pernelyg protinga, kad ištekėtų, o senmergystė (vadinta nekaltybe) jai buvo ir jaukas, ir ginklas. Buvo paveldėjusi tėvo užsispyrimą ir patriotizmą, bet ne jo tironiško ir aklo pavydo protrūkius. Buvo paveldėjusi motinos vylingumą ir koketiškumą, tačiau ne jos kvailumą ir netaktą. Ji niekad nepamesdavo galvos ir todėl išlaikė ją ant pečių. Tą patį galima pasakyti ir apie jos širdį. Škotijos karalienė prarado ir viena, ir antra. Elžbieta mirė savo lovoje, praėjus beveik keturiasdešimt penkeriems metams po įžengimo į sostą. Jai sekėsi su vyriausiais ministrais – tokiais vyrais kaip seras Viljamas Sesilis ir seras Fransis Volsingamas, o jiems sekėsi su ja.

Jai patiko valdyti pačiai, tačiau ji nemėgo despotiškų metodų. „Ačiū Dievi, – pasakė ji parlamente, – esu apdovanota tokiais gabumais, kad jeigu mane išmestų iš karalystės vienu apatinuku, nepraučiau bet kurioje krikščioniškojo pasaulio vietoje.“ Labai vertindama savo pačios asmenybę, ji vertino ir kitų asmenybes – tiek, kiek jas galima buvo panaudoti krašto labui. Jai valdant,

Anglija tapo didžiąja jūrų valstybe. Taip įvyko todėl, kad atsirado vyrų, kurių jūreiviškus įgūdžius papildė nuosavybės geismas. Neapsakomos gėrybės laukė narsiųjų ir smalsiųjų naujuose, ką tik atsivėrusiuose pasauliuose. Pakurstyk gėrybių geismą patriotizmu ir Kranmerio² maldaknygės pomėgiu, tai gausi tokį laivyną, kuris nušluos visas nenugalimąsias armadas.

Anglija kadaise buvo pasaulio pakraštyje. Dabar, atradus ir net kolonizavus Ameriką, Anglija atsidūrė jo vidury. Naujojo vaidmens svarbos bei naujosios galios suvokimas sukėlė lig tolei neregėtą salos gyventojų entuziazmą, energiją ir gyvenimo geismą. Jie netgi ėmė didžiulis savo kalba, tuo anksčiau niekam nereikalingu užkampio dialektu, ir panūdo sukurti literatūrą, kuri prilygtų tuometinės Italijos literatūrai ar net priartėtų prie senovės romėnų veikalų. Pati kalba tebebuvo lydomajame katile, nenusistovėjusi, neelegantiška, netvarkoma akademikų, tačiau rupi ir sodri, pribrendusi bet kokiam nuotykiui, kuris ją dar labiau praturtintų. Anglų kalba panėšėjo į „Aukso stirną“³.

Stojo palankus metas gimti didžiam anglų poetui.

2. Kranmeris (Thomas Cranmer, 1489–1556) – Kenterberio arkivyskupas. Padėjo Henrikui VIII vykdyti reformaciją ir sudarė naujas maldaknyges.
3. „Aukso stirna“ – anglų keliautojo ir pirato Fransio Dreiko (Francis Drake, 1540–1596) laivas, kuriuo jis išplaukė į kelionę aplink pasaulį.

I

Namai

Šekspyro pjesėse nemažai kalbama apie visuomeninės garbėtroškos blogį, tačiau pjesės yra pjesės, pramoga porai laisvalaikio valandų; jų negalima laikyti apgalvotais ir rimtais autoriaus įsitikinimų įrodymais. Nors ir nedaug ką žinome apie šio pirštinko, dramaturgo, poeto, aktorius ir bajoro būdą, bet viena aišku: jis turėjo visuomeniškų ambicijų. Matyt, tai paveldėtas bruožas, nes jo tėvas taip pat troško visuomenės pripažinimo. Džonas Šekspyras buvo Ričardo Šekspyro sūnus; pastarasis ūkininkavo Sniterfildo kaime, per keletą mylių į šiaurės rytus nuo Stratfordo prie Eivono, Vorikšyre. Džonui nemagėjo nei arti žemę dėl nedidelio pelno, nei praleisti visą gyvenimą tarp kaimo juodnugarių. Jis pasidarė verslininku ir užsitarnavo gražaus miestelio vyresniojo tarėjo garbę.

Stratfordas netgi šešiolikto amžiaus vidury buvo ištis gražus. Miestas su pusanatro tūkstančio gyventojų plytėjo puikiame miškingame slėnyje, tarp dirbamų žemių ir ganyklų. *Emporium non inelegans* – taip jį apibūdino šiuolaikinis laikraštininkas – turamiestis, nestokojantis orumo, žavesio ir grožio. Tai ne provincija: jis buvo ne toliau kaip už šimto mylių nuo Londono, prie gerų kelių, vedančių į istorinius vidurinės Anglijos miestus – Vusterį, Voriką, Banberį, Oksfordą. Garsėjo architektūra.

Švenčiausiosios Trejybės bažnyčia ir Švento Kryžiaus draugijos koplyčia stovėjo dar nuo trylikto amžiaus. Eivono upės krantus jungė nestokojantis elegancijos tiltas, pastatytas 1490 metais sero Hju Kloptono. Seras Hju Kloptonas buvo gyvas pavyzdys visiems, norintiems siekti didesnės garbės nei ta, kurią pelnė kažkoks Džonas Šekspyras, mat tas tiltų statytojas išvyko iš Stratfordo ir tapo Londono lordu meru. Tokiu netapo nė Viljamas Šekspyras, bet jis troško ne pilietinės garbės. Jam pakako ir to, kad galėjo nusipirkti sero Hju namą Stratforde ir čia suvaidinti paskutinį kartą – pasitraukusio iš tarnybos eilinio bajoro vaidmenį.

Džono Šekspyro troškimai nėra maž neprašoko tų ribų, kurias ūkininko sūnus tikrai galėjo pasiekti – pasiturintis miestelio verslininkas, gerbiamas miestelėnas; bet jis turėjo troškimų ir kitokioje srityje, paslaptingoje ir susijusioje su genealogija. Jis norėjo, kad Šekspyro vardas spindėtų ne tik dabarties pasiekimais, bet ir praeities šlove. Pats vardas buvo ir yra visai neblogas: jis reiškia agresiją, energiją¹, ir jokie rašybos išdarymai – Šogsperas, Čoksperas ar kitokie gudragalvio raštininko kraiglijojimai – negali visiškai užslėpti kažkokio tolimo karingo protėvio paveiklo. Betgi Džonas žinojo, kad šis vardas ne aristokratiškos kilmės. 1570 metais, padavęs pirmąkart prašymą dėl herbo, kuris patvirtintų jį esant bajorų luomo, Džonas išgalvojo kažkokį neaiškų didį prosenelį, išaukštintą Henriko VII. Tas prasimanymas negavo kiek konkretnesnio pavidalo, nes prašymas buvo skubiai atsiimtas dėl priežasčių, kurias aptarsime vėliau. Bet kai 1596 metais buvo paduotas naujas prašymas, matyt, kliaujantis Viljamo pa-

1. Šekspyro anglišką formą *Shakespeare* sudaro du žodžiai – *shake* (purtyti, drebinti) ir *peare* (ietis), taigi jis galėtų reikšti „iečių purtytojas“.

siekimais (daugiau piniginiuose reikaluose nei mene), tai jo pagrindinis argumentas – giminystė su kilmingaisiais. Džonas vy-
lėsi, kad Keliaraiščio ordino heroldui² padarys įspūdį jo vedybos
su „garbiojo bajoro Ardeno dukterimi ir įpėdine“. Kaip žinome,
leidimas turėti herbą buvo suteiktas, bet turbūt nesuklysimė ma-
nydami, jog nusvėrė Šekspyro pasiekimai, o ne Ardenų gimi-
nystė. Vis dėlto tvirtinant suteikimą 1599 metais buvo padarytas
oficialus prierasas: „Ant kito skydo taip pat prijungėme senovinį
minėto Ardeno iš Velingkoto herbą.“

Velingkotas – tai Vilmkotas, per tris mylias į šiaurės vakarus nuo
Stratfordo. Vietiniai gyventojai ir pats Viljamas Šekspyras vadino
jį Vinkotu, ir kaip Vinkotas jis minimas „Užsispyrėlės sutramdy-
mo“ prartyje. Ardeno duktė ir įpėdinė buvo Meri, o Šekspyrai
iki pat Džono atsiskyrimo buvo Ardenų nuomininkai. Argi ne ro-
mantiška istorija – ūkininko sūnus peršasi aristokrato dvarininko
dukrai ir laimi jos ranką. Tik Ardenai, jei ne kilme, tai materialine
padėtimi, visai nebuvo aristokratai. Robertas Ardenas, Vilmkoto
ūkininkas ir savininkas to ūkio Sniterfilde, kurį nuomojo Ričardas
Šekspyras, gyveno pasiturimai, tačiau pasiturimą gyvenimą turė-
jo užsidirbti. Jis buvo, kaip prancūzai sako, *cadet* – pagrandukas.
Tikrąją Ardenų šlovę ir jų turtus galėjai rasti kitur, pavyzdžiui,
rūmuose, vadinamuose Park Holu, netoli Birmingamo. Vis dėlto
jaunėlis sūnus turėjo pagrindo didžiutis šeima, kuri klestėjo prieš
užkariavimą ir nedaug valdų teatidavė Užkariautojui³. Tais laikais,

2. Heroldas – *čia* kurio nors ordino pareigūnas, kuris rūpinosi kilmingųjų
genealogija, herbais ir pan.
3. Vilhelmas I Užkariautojas (William I the Conqueror, 1027–1087),
Normandijos hercogas, 1066 m. užkariavęs Angliją ir atėmęs anglosaksų
didikų žemes.

kai Anglija buvo anglosaksų karalystė, Ardenai vadinosi Terčiliais, o kai anglosaksiškas vardas tapo nugalėtojų ženklu, jie jį pakeitė į didelės Midlando girios vardą. Tai ne ta giria, kuri minima „Kaip jums patinka“; tenyktė Ardeno giria tėra paties Šekspyro egzotiškas prasimanymas, bet šiam vaizduotės kūriniui jis suteikia, matyt, su pasididžiavimu, savo motinos mergautinę pavardę. Ir į šią girią, kuri yra kartu ir hercogystė, jis pasodina Viljamą.

Meri buvo aštuntoji Roberto Ardeno duktė. Kai tas mirė 1556 metais, jos dalis buvo nepaprastai didelė – šeši svarai su trupučiu ir šešiasdešimt akry ūkis, vadinamas Ezbisu. Pastarąjį žmogus, už kurio ji ištekėjo, tikriausiai laikė naudingu kreditu ne tiek dėl dirbamosios, kiek dėl piniginės jo vertės. Kai 1578 metais užėjo sunkūs laikai, jis mielai užstatė jį už keturiasdešimt svarų. Tačiau 1557-aisiais, spėjamais jų vedybų metais, jie tik svaigo nauju gyvenimu: ūkininko sūnus tapo nepriklausomu verslininku, aristokrato duktė – verslininko žmona, jie turėjo savo namus ir dirbtuvę judriame, nestokojančiame elegancijos provincijos mieste. Tam tikra prasme jų pasiryžimas pakeisti senąjį paveldėtą agrarinį gyvenimo būdą buvo labai charakteringas Elžbietos epochai, bet Meri iš judviejų turbūt buvo konservatyvesnė. Šeimos namai ir ūkis buvo tik už keleto mylių, ir, be abejo, netrūko susitikimų su didžiais Ardenais, kurie gal net užeidavo į dirbtuvę Henlio gatvėje, kai keliaudavo iš Park Holo į Londoną pro Oksfordą. Religijoje Ardenai laikėsi senovinių katalikiškų tradicijų, tuo tarpu Džonui Šekspyrui kaip verslininkui greičiausiai labiau imponavo griežtas braunistų⁴ ar puritonų

4. Braunistai – radikali puritonizmo kryptis, įkurta R. Brauno (Robert Browne, 1550–1633); taip pat vadinami kongregacionistais.

tikėjimas, galiausiai išplitęs Midlande ir pavertęs Angliją į šventą respubliką. Nėra jokių įrodymų, kad Džonas ar Meri būtų pasižymėję dideliu pamaldumu, ir šis indiferentiškumas kartu su visuomenine ambicija ir ugningu (ar karštu) didžiavimusi savo šeima, ko gero, bus persidavęs vyresniajam sūnui.

Džono Šekspyro verslas buvo pirštinių dirbimas. Reikia manyti, kad apie šį centrinį verslą sukosi nemaža šalutinių: be odos, jis, be abejo, komerciškai domėjosi ir kitais veršių produktais. Matyt, pirkdavo gyvus veršius, mėsą parduodavo, o iš odos išpjaudavo pirštinių išviršius. Iš tiesų yra tokia versija, kuri paverčia jį mėsininku, o jaunąjį Viljamą verčia kartoti dramos evoliuciją nuo pat kruvino aukojimo – pjauti veršius ir aukštinti tą darbą iškilmingomis kalbomis, tarsi jis būtų Brutus, o tie gyvūlėliai – cezariai. Prisiminkime „Hamletą“:

POLONIJUS: *Aš vaidinau Julijų Cezarį ir buvau užmuštas
Kapitoly; mane nužudė Brutus.*

HAMLETAS: *Iš jo pusės buvo labai brutalu nužudyti tokį
kapitalinį veršį.*

Visa tai – fantazija, galime tikėti tuo ar netikėti, tik nereikia manyti, kad Šekspyro namai maloniai kvėpėjo levandomis. Gal tai nebuvo skerdykla, tačiau Viljamas turbūt nuo užgimimo uostė tam tikrus būdingus aromatus. O kalbant apie pirštinių amatą, nederėtų vaizduotis, kad Džonas Šekspyras ėmėsi jo mėgėjiškai ir kad tai buvo taip lengva, kaip šiandien atidaryti tabako

krautuvėlę. Jis turėjo tapti pirštinių, odminių ir pakinktininkų cecho nariu, o prieš tai septynerius metus mokytis pas meistrą. Iš Stratfordo dokumentų matyti, kad 1552 metais jis jau pardavinėjo pirštines Henlio gatvėje, taigi vedybų su Meri Arden metu jo padėtis veikiausiai buvo užtikrinta, žmonės pirko Šekspyro pirštines, ateitis rodėsi šviesi. Džonas puikiai aptaisinėjo penkis pirštus, o jo sūnus ne prasčiau aptaisinės penkias pėdas⁶.

Municipalinėje veikloje Džonui Šekspyriui ėmė sektis, kai tik jis įgijo svorio, kurio suteikia sėslus vedybinis gyvenimas. Vienungis miesto tėvas – amoralus reiškiny: tarybos nariui reikia žmonos, kad turėtų ką nusivesti į mero priėmimus ir kad būtų kas paduoda vyno ir gardėsių, kai į namus atsilanko prakilnieji kolegos pažaisti politikos („Jei surinksime pakankamai balsų, išmesime lauk ir jį, ir jo pasiūlymą“). 1557 metais Džonas buvo išrinktas į miesto tarybą ir paskirtas alaus ragautoju – tai darbas blaivininkui. Jis tapo konstebliu 1558 metais, o 1559-aisiais – pavaičiu (pavaitis savo nuožiūra nustatydavo piniginių baudų dydį; baudas skirdavo vietinis teismas, įstatymas jų dydžio nereguliuvo). Paskui, 1562 metais, jis skiriamas raštvedžiu ir išsilaikė šiame poste neregėtai ilgai – net ketverius metus. Raštvedžio pareigos buvo labai atsakingos: jis vedė miesto knygas, išmokėdavo pašalpas, kai miestą užgriūdavo tokios negandos kaip maras (tai atsitiko 1564-aisiais, Viljamo gimimo metais), šelpdavo menkais honorarais keliaujančias aktorių trupes. Taigi būtent Džonas ir davė devynis šilingus „Karalienės vaidintojams“ ir dvylika pensų (šitaip sakant atrodo daugiau) „Grafo Vusterio artistams“, kai šie

6. Aliuzija į penkiapėdį jambą, kuriuo rašė Šekspyras ir daugelis anglų poetų.

atvyko palinksminti Stratfordo. Turbūt nereikia įrodinėti, kad ši pareigybė siejasi su pagrindine mūsų tema. Jaunasis Viljamas pažinojo aktorius, matė, kaip jie tvarkosi ir ką veikia. 1568 metais Džonas paskiriamas antstoliu; įkopęs į tokį postą, jis galėjo vadintis bajoru ir prašyti herbo.

Tas prašymas, kaip žinome, buvo paduotas, tačiau atsiimtas. 1577-aisiais, po dvidešimt metų tarnybos aukštose pareigose, Džonas liovėsi lankęs tarybos posėdžius. Užpuolė kažkokia bėda. 1578 metais jis buvo vienas iš šešių vyresniųjų tarėjų, kurie neįmokėjo savo dalies išlaikyti policijai – keturiems vyrams su alebardomis, trimis su ietimis ir vienam su lanku ir strėlėmis. Jis nustojo mokėjęs tarėjams privalomą savaitinį keturių pensų mokestį, skirtą vargšų šalpai. Jis prasiskolino. 1579 metais turėjo užstatyti priklausantį žmonai Ezbiso ūkį. Galimas daiktas, kad Džonas Šekspyras apleido savo dirbtuvę dėl pilietinės pareigos, kuri pelnė jam pilietinę garbę. 1586 metais, visai pagrįstai, jis prarado pastarąją dėl to, kad nevykdė pirmosios: „Ponas Šaksperas neateina į rotušę, kai yra kviečiamas, ir jau seniai nebeatina.“ Sudie, tarėjo kailiai.

Radosi ir kitų bėdų. 1580 metais jis drauge su 140 kitų to krašto vyrų gavo šaukimą atvykti į Karalienės suolininkų teismą Vestminsteryje ir laiduoti, kad nedrums valstybės ramybės. Jis nenuvyko ir buvo nubaustas dvidešimties svarų bauda. Tuo pačiu metu ir dėl tos pačios priežasties jis turėjo užmokėti dar dvidešimt svarų už žmogų, už kurį buvo laidavęs. Džonas Šekspyras nedrumstė ramybės kokiu demonstratyviu būdu. Jis turbūt užsidarė nuo pasaulio ir nėjo nei į bažnyčią, nei į rotušę. O neiti į anglikonų bažnyčios pamaldas reiškė nusižengti įstatymui arba drumsti ramybę.

Vos išgirdę Šekspyro pavardę pagalvojame apie „Hamletą“ ar „Romeo ir Džuljetą“. Puikiai žinome kūrinius, tačiau didžiausio pasaulio rašytojo gyvenimą, net ir prabėgus daugiau kaip 400 metų, gaubia paslaptis. Ar Šekspyro santuoka buvo laiminga? O gal širdį atveriančius meilės sonetus jis rašė paslaptinai meilužei?.. Kas buvo jo geriausias draugas ir kam atiteko palikimas?..

Į šiuos ir kitus klausimus atsako kruopščiai pagrįsta Šekspyro biografija, patraukli turtinga kalba, pašmaikštavimais ir ironija. Knygos autorius Anthony Burgessas, išgarsėjęs romanu „Prisukamas apelsinas“, rėmėsi gausiais istoriniais, literatūriniais ir statistiniais šaltiniais, teatro meno faktais. Jis veda skaitytoją per tas vietas, kur Šekspyras augo ir mokėsi, gyveno ir kūrė; pasakoja apie to meto istorinius ir politinius įvykius, turėjusius įtakos kvapą gniaužiančiai rašytojo kūrybai.

www.sofoklis.lt

9 786094 441486